

Δέκατη έκτη έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης συσσώρευσης και διακίνησης φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (SALW) και των πυρομαχικών τους — (2013/II)

(2014/C 178/03)

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η δέκατη έκτη έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης συσσώρευσης και διακίνησης φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (SALW) και των πυρομαχικών τους καλύπτει τις δραστηριότητες της ΕΕ κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2013 (από την 1η Ιουλίου 2013 έως την 31η Δεκεμβρίου 2013). Η έκθεση εκπονήθηκε από τη Διεύθυνση Όπλων Μαζικής Καταστροφής, Συμβατικών Όπλων και Διαστήματος της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ), σε συνεργασία με άλλες αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΥΕΔ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Κατά την περίοδο αναφοράς, η ΕΕ εξακολούθησε να προάγει ζητήματα περί φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (SALW) και των πυρομαχικών τους σε όλα τα πολυμερή φόρουμ, καθώς και στον πολιτικό διάλογο με τρίτες χώρες στο πλαίσιο σχετικών διεθνών πρωτοβουλιών, όπως το πρόγραμμα δράσης (ΠΔ) των Ηνωμένων Εθνών για την πρόληψη, την καταπολέμηση και την εξάλειψη κάθε πτυχής του παράνομου εμπορίου φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού, καθώς και το διεθνές μέσο συνδρομής των κρατών στην αναγνώριση και τον εντοπισμό, κατά τρόπο έγκαιρο και αξιόπιστο, των παράνομων φορητών όπλων και του ελαφρού οπλισμού (ΙΤ). Η έκδοση Συνθήκης για το εμπόριο όπλων (ΣΕΟ) το 2013 αποσκοπεί στη συμπλήρωση και ενίσχυση του έργου των μέσων των ΗΕ, όπως του ΠΔ και του πρωτοκόλλου για τα πυροβόλα όπλα. Η συμπλήρωση των SALW στο πεδίο της ΣΕΟ θεσπίζει νομικά δεσμευτικές υποχρεώσεις και νέους κανόνες για τη ρύθμιση των νόμιμων μεταφορών SALW, πράγμα που θα μειώσει περισσότερο τον κίνδυνο της διοχέτευσης SALW στην παράνομη αγορά. Καθ' όλη την εν λόγω περίοδο, η ΕΕ συνέχισε επίσης να υλοποιεί πληθώρα σχεδίων για την καταπολέμηση ή την πρόληψη του παράνομου εμπορίου και της υπέρμετρης συσσώρευσης SALW και των πυρομαχικών τους, ενώ επίσης εξέδωσε νέες αποφάσεις του Συμβουλίου σχετικά με πρόσθετες πρωτοβουλίες για την επίτευξη αυτών των στόχων.

II. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΕΧΕΤΑΙ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΑ ΦΟΡΗΤΑ ΟΠΛΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΛΑΦΡΥ ΟΠΛΙΣΜΟ

II.1. Αποτελεσματική πολυμερής προσέγγιση για τη διαμόρφωση διεθνών, περιφερειακών και εθνικών μηχανισμών προς αντιμετώπιση της προμήθειας και της αποσταθεροποιητικής διάδοσης των SALW και των πυρομαχικών τους

α) 68η ΓΣΗΕ — Πρώτη επιτροπή

Το 2013, κατά τη συνεδρίαση της Πρώτης Επιτροπής της Γενικής Συνέλευσης των ΗΕ, η ΕΕ είχε την ευκαιρία να υποστηρίξει την αποτελεσματική και πλήρη εφαρμογή του τελικού εγγράφου της δεύτερης διάσκεψης αναθεώρησης του προγράμματος δράσης για το παράνομο εμπόριο φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (SALW) και την ταχεία θέση σε ισχύ, τη διεννοποίηση και την πλήρη εφαρμογή της Συνθήκης για το εμπόριο όπλων. Υιοθετήθηκαν αρκετά ψηφίσματα, τα οποία προέβλεπαν, μεταξύ άλλων, την υλοποίηση του προγράμματος δράσης των ΗΕ. Η Συνθήκη για το εμπόριο όπλων (ΣΕΟ) ήταν ένα από τα πλέον επίμαχα ζητήματα σε αρκετά ψηφίσματα: η αυστηρή γλώσσα υπέρ της ΣΕΟ και η ταχεία έναρξη ισχύος της προκάλεσαν έντονες αντιπαραθέσεις. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της, μαζί με άλλες αντιπροσωπείες, εξέφρασαν την αμέριστη υποστήριξή τους στη Συνθήκη, παράλληλα με την πρόθεσή τους να συμπεριλάβουν ρητές παραπομπές σε σχετικά σχέδια ψηφισμάτων. Ορισμένοι αντιτάχθηκαν σθεναρά στις προσπάθειές τους, και τα ψηφίσματα, στις περισσότερες περιπτώσεις, κατέληξαν με ασθενέστερες διατυπώσεις.

Τα ψηφίσματα με τίτλο *Assistance to States for curbing the illicit traffic in small arms and light weapons and collecting them* («Συνδρομή των κρατών στην καταστολή της παράνομης διακίνησης και στην περισυλλογή φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού») (Μάλι), *The illicit trade of small arms and light weapons in all its aspects* («Οι πτυχές της παράνομης εμπορίας φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού») (Κολομβία) και *Problems arising from the accumulation of conventional ammunitions stockpiles in surplus* («Προβλήματα από τη συσσώρευση πλεοναζόντων αποθεμάτων συμβατικών πυρομαχικών») (Γερμανία/Γαλλία) υιοθετήθηκαν χωρίς ψηφοφορία, έχοντας προηγουμένως υπάρξει αντικείμενο εκτεταμένων συζητήσεων και διαβουλεύσεων, επίσης εντός της ΕΕ, λόγω της γλώσσας που περιείχαν ως προς τη ΣΕΟ. Ακολουθώντας την πρακτική των προηγούμενων ετών, όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ υποστήριξαν τα εν λόγω ψηφίσματα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξέδωσε επεξηγηματική γενική δήλωση πριν αναλάβει δράση ως προς τα ψηφίσματα περί συμβατικών όπλων και τόνισε τη σημασία που προσδίδει στη ΣΕΟ και στην απόφαση 2117 του Συμβουλίου Ασφαλείας περί φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού, η οποία είναι η πρώτη του είδους της. Υπογράμμισε επίσης τις συνέπειες σε επίπεδο ανθρωπίνων δικαιωμάτων και σε ανθρωπιστικό επίπεδο, καθώς και τον αντίκτυπο στη βία κατά των γυναικών και των παιδιών, τονίζοντας επίσης το ψηφίσμα με τίτλο *Women, disarmament and arms control* («Γυναίκες, αφοπλισμός και έλεγχος οπλισμών»), το οποίο υποβλήθηκε από τους υποστηρικτές του χωρίς πρότερη διεξαγωγή διαβουλεύσεων. Τη δήλωση στήριξαν 25 τρίτες χώρες.

Ορισμένοι αντιτάχθηκαν στα ψηφίσματα με τίτλο *Transparency in Armaments* («Διαφάνεια Οπλισμών») και *National legislation on transfer of arms, military equipment and dual-use goods and technology* («Εθνική νομοθεσία περί μεταφοράς όπλων, στρατιωτικού εξοπλισμού και αγαθών και τεχνολογίας διπλής χρήσης») (Κάτω Χώρες), τα οποία διατυπώνονταν αυστηρά υπέρ της ΣΕΟ και τελικά εγκρίθηκαν με ψήφους 145 υπέρ έναντι ουδεμίας κατά και 28 αποχών και με ψήφους 171 υπέρ έναντι ουδεμίας κατά και 4 αποχών αντίστοιχα.

Εγκρίθηκε ξεχωριστό ψήφισμα με θέμα τη Συνθήκη για το εμπόριο όπλων, με ψήφους 141 υπέρ έναντι ουδεμίας κατά και 28 αποχών.

Συμφώνως προς τη σημασία που προσδίδει στη ΣΕΟ, η ΕΕ παρείχε σχόλια και ερωτήματα κατά την εισαγωγική συνεδρίαση της οποίας προήδρευσε ο πρόεδρος της τελικής διάσκεψης των ΗΕ για τη ΣΕΟ.

Στο πλαίσιο της Πρώτης Επιτροπής, η ΕΕ συμμετείχε επίσης στην άτυπη συνάντηση για την πέμπτη διετή σύνοδο των κρατών του προγράμματος δράσης για τα SALW (BMS5), επαναλαμβάνοντας τις προτεραιότητες της ΕΕ κατά την προετοιμασία της συνόδου, η οποία θα πραγματοποιηθεί από 16 έως 20 Ιουνίου 2014.

- β) *Εφαρμογή του προγράμματος δράσης των Ηνωμένων Εθνών, του 2001, για την πρόληψη, την καταπολέμηση και την εξάλειψη κάθε πτυχής του παράνομου εμπορίου φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού*

Η ΕΕ συμμετείχε ενεργά σε όλες τις φάσεις των **άτυπων διαβουλεύσεων για την προετοιμασία της πέμπτης διετούς συνόδου των κρατών για την εξέταση της υλοποίησης του ΠΔ (BMS5, Νέα Υόρκη, 16-20 Ιουνίου 2014)**, η οποία θα αποτελέσει την επόμενη μεγάλη σύνοδο των ΗΕ για θέματα SALW στο πλαίσιο του ΠΔ μετά τη δεύτερη διάσκεψη αναθεώρησης, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Αύγουστο και τον Σεπτέμβριο του 2012. Σε αυτές τις διαβουλεύσεις και βάσει των καταρτισθέντων τελικών εγγράφων, τα οποία εγκρίθηκαν ομόφωνα κατά τη δεύτερη διάσκεψη αναθεώρησης, η ΕΕ πρόβλεψε την ανάγκη διεξαγωγής συζήτησης με επίκεντρο τις εμπειρίες και τις ευκαιρίες των ειρηνευτικών επιχειρήσεων και άλλων σχετικών παραγόντων για τον εντοπισμό παράνομων SALW σε συγκρουσιακές και μετασυγκρουσιακές ζώνες. Η ΕΕ είναι πεπεισμένη ότι η συχνότερη και συστηματικότερη παρακολούθηση των συγκρουσιακών ζωνών μπορεί να βελτιώσει σημαντικά τις υφιστάμενες ικανότητες αντιμετώπισης του παράνομου εμπορίου SALW και της διοχέτευσής τους σε μη εγκεκριμένους τελικούς χρήστες, ενισχύοντας, για παράδειγμα, τις γνώσεις μας ως προς τους διαύλους διοχέτευσης, τις ανεπιθύμητες απώλειες από ανεπαρκώς φυλασσόμενα αποθέματα ή τις διαδρομές της παράνομης διακίνησης. Επιπλέον, η ΕΕ εκτιμά πως η BMS5 μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου SALW, εξετάζοντας τις δυνατότητες και τις προκλήσεις που προκύπτουν από τις πρόσφατες εξελίξεις στην κατασκευή, την τεχνολογία και τον σχεδιασμό των SALW για την αποτελεσματική σήμανση, την αρχειοθέτηση, τον εντοπισμό και την ασφαλή διαχείριση των SALW. Άλλα σημαντικά θέματα για την BMS5 είναι, κατά την ΕΕ, η ασφάλεια των αποθεμάτων και η αποτελεσματική διεθνής συνεργασία και συνδρομή.

Προκειμένου να συμπληρώνονται οι πολιτικές προσπάθειες της ΕΕ σε επίπεδο ΗΕ για την προώθηση του συστηματικότερου εντοπισμού των SALW σε συγκρουσιακές και μετασυγκρουσιακές ζώνες με ένα εμπειριστατωμένο σχέδιο ουσιαστικής βελτίωσης των σχετικών ικανοτήτων παρακολούθησης της διεθνούς κοινότητας και παροχής συναφών πληροφοριών για τη μελλοντική διαμόρφωση και εφαρμογή περισσότερο στοιχειοκεντρικών στρατηγικών και σχεδίων κατά της παράνομης εξάπλωσης και διοχέτευσης των SALW, **στις 25 Νοεμβρίου 2013 εκδόθηκε η απόφαση 2013/698/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου για τη δημιουργία ενός προσβάσιμου και φιλικού για τον χρήστη παγκόσμιου μηχανισμού αναφοράς για παράνομα SALW και για άλλα παράνομα συμβατικά όπλα και πυρομαχικά («iTrace»), προκειμένου να μειωθεί ο σχετικός κίνδυνος λαθρεμπορίου.**⁽¹⁾

Σκοπός του συστήματος είναι ο εντοπισμός παράνομων SALW και άλλων παράνομων συμβατικών όπλων και οπλισμού, καθώς και η σκιαγράφηση συγκεκριμένων τύπων όπλων, προμηθευτών, τρόπων μεταφοράς και παράνομων αποδεκτών. Εστιάζοντας στις περιοχές που έχουν πληγεί από συγκρούσεις και διαθέτοντας πληροφορίες από επιτόπιες έρευνες και από την ήδη υπάρχουσα πολιτικά συναφή τεκμηρίωση σχετικά με τις μεταφορές SALW και άλλων συμβατικών όπλων και πυρομαχικών, ο μηχανισμός «iTrace» θεωρείται ο πρώτος παγκόσμιος μηχανισμός για τη συστηματική παρακολούθηση της παράνομης διακίνησης όπλων. Σκοπός του είναι επίσης να συμβάλει στην παρακολούθηση της εφαρμογής της ΣΕΟ, να παρέχει ολοκληρωμένη πληροφόρηση προς στήριξη των αναθεωρήσεων της εφαρμογής της ΣΕΟ και να βελτιώσει την ικανότητα των εθνικών κυβερνήσεων να προβλέπουν τον αντίκτυπο των αποφάσεων αδειοδότησης για εξαγωγές όπλων.

Η ανάπτυξη του συστήματος ξεκίνησε κατά την περίοδο αναφοράς, παράλληλα με σειρά επιτόπιων ερευνών, προκειμένου να εισαχθούν στον μηχανισμό «iTrace» δεδομένα πραγματικού χρόνου. Εστιάζοντας αρχικά στην υποσαχάρια Αφρική —συμπεριλαμβανομένης της Κεντροαφρικανικής Δημοκρατίας, της Λιβύης και του νότιου Σουδάν—, το πεδίο εφαρμογής των ερευνών εκτιμάται πως θα επεκταθεί στη Μέση Ανατολή και, ενδεχομένως, στη νότια Αμερική και την ανατολική Ασία κατά την περίοδο 2014-2015. Εκτελεστικός φορέας είναι η εταιρεία Conflict Armament Research Ltd. (CAR), η οποία θα παρουσιάσει τον μηχανισμό iTrace στη σύνοδο BMS5, τον Ιούνιο του 2014 στη Νέα Υόρκη.

(1) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:320:0034:0042:EL:PDF>

Στο πλαίσιο της απόφασης του Συμβουλίου προς στήριξη των δραστηριοτήτων της Διεύθυνσης Υποθέσεων Αφοπλισμού των ΗΕ (UN ODA) για την εφαρμογή του ΠΔ (απόφαση 2011/428/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2011)⁽¹⁾, από μια ενδιάμεση αξιολόγηση της υλοποίησης των υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων προέκυψαν τα εξής ουσιώδη συμπεράσματα: Σε παγκόσμιο επίπεδο, η σειρά περιφερειακών σεμιναρίων με θέμα το ΠΔ για κράτη της Ασίας, της Αφρικής, της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής είχε σημαντικό αντίκτυπο στη δεύτερη διάσκεψη αναθεώρησης του ΠΔ το 2012. Τα συμμετέχοντα κράτη δήλωσαν πως τα περιφερειακά σεμινάρια βελτίωσαν σημαντικά τις γνώσεις και την επίγνωση σχετικά με θέματα SALW στο πλαίσιο του ΠΔ πριν από τη δεύτερη διάσκεψη αναθεώρησης του ΠΔ το 2012. Στα εν λόγω περιφερειακά σεμινάρια συμφωνήθηκαν εμπειριστάτωμένα τελικά έγγραφα, στα οποία σκιαγραφούνταν περιφερειακά και υποπεριφερειακά θέματα προτεραιότητας σχετικά με τα SALW. Επιπλέον, ο εντατικότερος συντονισμός διαφορετικών εθνικών φορέων σε θέματα SALW διευκολύνθηκε κατόπιν στρατηγικής προσπάθειας διασφάλισης της παρουσίας στις περιφερειακές συνόδους ενός αντιπροσώπου από την πρωτεύουσα και ενός αντιπροσώπου από τη Μόνιμη Αποστολή στα ΗΕ για κάθε συμμετέχουσα χώρα. Τέλος, ολοκληρώθηκε επιτυχώς η διαμόρφωση του υποδείγματος επιγραμμικής υποβολής εκθέσεων στο πλαίσιο του Συστήματος Υποστήριξης της Εφαρμογής του Προγράμματος Δράσης (ΣΥΕ-ΠΔ) για τη διευκόλυνση της υποβολής εθνικών εκθέσεων με θέμα την εφαρμογή του ΠΔ.

Κατά την περίοδο από την 1η Ιουλίου έως την 31η Δεκεμβρίου 2013, το συνολικό έργο για θέματα SALW και το έργο της δεύτερης διάσκεψης αναθεώρησης του 2012 μετουσιώθηκε επίσης σε ουσιαστικές δράσεις οικοδόμησης ικανοτήτων σε συγκεκριμένες τρίτες χώρες. Όσον αφορά το ΙΠΙ, παρασχέθηκε βοήθεια στα ενδεχόμενα κράτη-δικαιούχους της Μπουρκίνα Φάσο, του Νίγηρα και της Σιέρα Λεόνε ενόψει της παραλαβής μηχανών σήμανσης όπλων, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι θα είναι σε θέση να ξεκινήσουν τη σήμανση και την αρχαιοδότηση των όπλων κρατικής ιδιοκτησίας σύμφωνα με τα απαιτούμενα κατά το ΙΠΙ πρότυπα. Το σχέδιο κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των εθνικών προγραμμάτων σήμανσης, αρχαιοδότησης και εντοπισμού έχει επίσης κοινοποιηθεί στα κράτη της δυτικής Αφρικής, προκειμένου να παρέχουν τις δικές τους πληροφορίες για τη διασφάλιση της κρατικής αγοράς και για τη στήριξη της εφαρμογής αποτελεσματικών και βιώσιμων μεθόδων σήμανσης όπλων. Στις δραστηριότητες που προβλέπονται για το 2014 συγκαταλέγονται η προμήθεια μηχανών σήμανσης στα τρία κράτη-δικαιούχους, η εγχώρια εκπαίδευση στη χρήση των μηχανών στις εν λόγω τρεις χώρες και το περιφερειακό σεμινάριο κατάρτισης εκπαιδευτών.

Κατά την περίοδο αναφοράς οικοδομήθηκαν επίσης ουσιαστικές ικανότητες στον τομέα της διαχείρισης αποθεμάτων πυρομαχικών. Επί του παρόντος πραγματοποιείται εντατική ευαισθητοποίηση και διάδοση των περατωθεισών διεθνών τεχνικών κατευθυντήριων γραμμών των ΗΕ για την ασφαλέστερη φύλαξη των πυρομαχικών (IATG) και της διαδικτυακής εργαλειοθήκης για την υποστήριξη της εφαρμογής τους (<http://www.un.org/disarmament/un-safeguard/>) στην Ένωση Ειρηνευτικών Κέντρων Κατάρτισης της Λατινικής Αμερικής (ALCOPAZ).

Αυτό οδήγησε στην απόφαση της ALCOPAZ να χρησιμοποιήσει τις IATG στις ειρηνευτικές της προσπάθειες. Ειδικότερα, οι εθνικές αρχές της Βραζιλίας έχουν επίσης δεσμευθεί να μεταφράσουν το 700 σελίδων κείμενο των IATG στην πορτογαλική γλώσσα. Η ευαισθητοποίηση βρίσκεται επίσης σε αρχικό στάδιο στις αφρικανικές χώρες. Στο πλαίσιο της περιφερειακής συνόδου των μελών του Συνδέσμου Αραβικών Κρατών (ΣΑΚ) στην οποία συζητήθηκε ο αντίκτυπος της δεύτερης διάσκεψης αναθεώρησης του ΠΔ το 2012 (Κάιρο, 10-11 Ιουνίου 2013), ορισμένα κράτη του ΣΑΚ δήλωσαν πρόθυμα να συμμετάσχουν σε πρόγραμμα κατάρτισης στη διαχείριση πυρομαχικών, ενώ επίσης εξέφρασαν ικανοποίηση για το γεγονός ότι οι IATG έχουν μεταφραστεί στα αραβικά, ως μέρος της εφαρμογής δραστηριοτήτων δυνάμει της απόφασης του Συμβουλίου. Το 2014 θα πραγματοποιηθεί κατάρτιση στις IATG σε προχωρημένο επίπεδο στη Λατινική Αμερική και την Αφρική, ενώ επίσης προβλέπεται καθοδήγηση επί το έργον σχετικά με τις IATG σε τρεις χώρες της Λατινικής Αμερικής και τρεις χώρες της Αφρικής.

γ) Συνθήκη για το εμπόριο όπλων

Η ΕΕ εκφράζει ευρεία ικανοποίηση για την επιτυχή έκδοση της Συνθήκης για το εμπόριο όπλων (ΣΕΟ) το 2013 και πιστεύει σθεναρά ότι, εάν εφαρμοστεί ευρέως και αποτελεσματικώς, η ΣΕΟ μπορεί να κάνει τη διαφορά προκειμένου να πραγματοποιούνται με μεγαλύτερη υπευθυνότητα και διαφάνεια οι νόμιμες διεθνείς μεταφορές όπλων και να καταπολεμηθεί η παράνομη εμπορία συμβατικών όπλων. Προς αυτόν τον σκοπό, η ΕΕ προτιμάται να υποστηρίξει τη διεθνοποίηση και την πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή της Συνθήκης και εξέδωσε, δεδομένων των εν λόγω στόχων, την απόφαση 2013/768/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2013, για τις δραστηριότητες της ΕΕ προς υποστήριξη της εφαρμογής της Συνθήκης για το εμπόριο όπλων.⁽²⁾ Η εν λόγω απόφαση του Συμβουλίου θα συμβάλει σημαντικά στη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της ΣΕΟ, ενώ επίσης θα ενισχύσει ουσιαστικά τη διπλωματική θέση της ΕΕ κατά τη διαβούλευση με τρίτες χώρες για την προσχώρησή τους στη ΣΕΟ.

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:188:0037:0041:EL:PDF>.

⁽²⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:341:0056:0067:EL:PDF>

Η συμπερίληψη των SALW στο πεδίο της ΣΕΟ ήταν σημαντικό βήμα και οι αυστηρότεροι έλεγχοι στις νόμιμες διεθνείς μεταφορές SALW υπό μορφή, για παράδειγμα, αυστηρότερων ελέγχων των τελικών χρηστών και διασφαλίσεων, καθώς και μέσω μέτρων περιορισμού της διοχέτευσης τέτοιων όπλων, μπορούν να μειώσουν περαιτέρω τον κίνδυνο διοχέτευσης των SALW στην παράνομη αγορά. Ως εκ τούτου, η ΣΕΟ θα συμπληρώνει και θα ενισχύει άλλες σχετικές πράξεις των ΗΕ, όπως το ΠΔ και το πρωτόκολλο κατά της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, των συστατικών τους μερών, των εξαρτημάτων και των πυρομαχικών τους (πρωτόκολλο για τα πυροβόλα όπλα).

Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν υπογράψει τη ΣΕΟ, καθώς κατατέθηκε προς υπογραφή στις 3 Ιουνίου 2013. Στις 2 Απριλίου 2014 17 κράτη μέλη της ΕΕ κατέθεσαν από κοινού τις πράξεις επικύρωσής τους συμβάλλοντας σημαντικά στην επίτευξη του ελάχιστου ορίου των 50 επικυρώσεων που απαιτείται για την έναρξη ισχύος. Και άλλα κράτη μέλη της ΕΕ θα καταθέσουν σύντομα τις πράξεις επικύρωσής τους, καθώς βρίσκονται σε εξέλιξη οι εθνικές διαδικασίες επικύρωσης.

δ) *Εφαρμογή της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση του διακρατικού οργανωμένου εγκλήματος — Πρωτόκολλο κατά της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων*

Στις 22 Μαρτίου 2013 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη σύναψη του πρωτοκόλλου κατά της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, των συστατικών μερών, των εξαρτημάτων και των πυρομαχικών τους (πρωτόκολλο για τα πυροβόλα όπλα), η οποία συμπληρώνει τη σύμβαση των ΗΕ για την καταπολέμηση του διακρατικού οργανωμένου εγκλήματος. Στις 10 Δεκεμβρίου 2013 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συναίνεσε στην πρόταση και το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση στις 11 Φεβρουαρίου 2014. Η απόφαση οριστικοποιεί τη διαδικασία μεταφοράς των διατάξεων του πρωτοκόλλου για τα πυροβόλα όπλα στην ενωσιακή νομοθεσία. Η σύναψη του πρωτοκόλλου για τα πυροβόλα όπλα από την ΕΕ εκκρεμούσε ακόμη και συνιστούσε διεθνή δέσμευση για την ΕΕ.

Μέσα από τη μακροπρόθεσμη συνιστώσα του Μηχανισμού Σταθερότητας (ΜΣ), με την οποία αντιμετωπίζονται διεθνείς και διαπεριφερειακές απειλές, το δεύτερο εξάμηνο του 2013 συνεχίστηκε το τριετές (Μάρτιος 2011 – Φεβρουάριος 2014) σχέδιο πρόληψης και αντιμετώπισης του διακρατικού παράνομου εμπορίου πυροβόλων όπλων, προωθώντας την επικύρωση και την εφαρμογή του πρωτοκόλλου για τα πυροβόλα όπλα. Το σχέδιο εφαρμόζεται από το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC) και το γεωγραφικό του πεδίο εφαρμογής περιλαμβάνει τη δυτική Αφρική (Μπενίν, Μπουρκίνα Φάσο, Γκάμπια, Γκάνα, Μάλι, Μαυριτανία, Σενεγάλη, Τόγκο) και τη νότια Αμερική (Αργεντινή, Βολιβία, Βραζιλία, Χιλή, Παραγουάη, Ουρουγουάη). Εξακολούθησε να παρέχεται στοχοθετημένη τεχνική βοήθεια για την εναρμόνιση της νομοθεσίας και την οικοδόμηση ικανοτήτων σε θέματα διαχείρισης SALW σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο (διαίτερα με την Ομάδα «Πυροβόλα Όπλα και Εκρηκτικά» της Mercosur), συμφώνως προς την επιδιωκόμενη προώθηση της επικύρωσης και της εφαρμογής του πρωτοκόλλου για τα πυροβόλα όπλα στη Λατινική Αμερική και τη δυτική Αφρική. Πιο συγκεκριμένα, κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2013 οριστικοποιήθηκε ένα σύνολο διεξοδικών εκδόσεων σχετικά με τη νομοθετική αξιολόγηση, καθώς και αναλύσεις χάσματος για 13 από τις 15 χώρες του σχεδίου, ενώ επίσης παρασχέθηκαν ειδικές ανά χώρα νομοθετικές συμβουλές και στήριξη στην κατάρτιση νομοθεσίας σε 7 χώρες, προκειμένου να διαμορφώσουν τα εθνικά τους νομοσχέδια περί πυροβόλων όπλων. Στο τελικό στάδιο πριν από την οριστικοποίησή του βρίσκεται και το ολοκληρωμένο πρόγραμμα κατάρτισης στα πυροβόλα όπλα, το οποίο διαμορφώθηκε σε συνεργασία με την Interpol και τη Βασιλική Χωροφυλακή του Καναδά (RCMP), ενώ οι εμπειρογνώμονες του σχεδίου αναθεώρησαν τον πρότυπο νόμο κατά της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων της UNODC, προκειμένου να αντανάκλα τις συνεργίες με τη νεοεκδοθείσα ΣΕΟ. Επιπλέον, στο πλαίσιο του σχεδίου επιδιωκόταν η συνεργασία με περιφερειακά σώματα της κοινωνίας των πολιτών και κοινοβουλευτικά μέλη και οργανώθηκαν εργαστήρια οικοδόμησης ικανοτήτων με σκοπό την ευαισθητοποίηση σε θέματα SALW και την αύξηση της συμμετοχής και της εποπτείας της κοινωνίας των πολιτών στην εφαρμογή στρατηγικών περί πυροβόλων όπλων.

Στο πλαίσιο της μακροπρόθεσμης συνιστώσας του ΜΣ, η ΕΕ εξακολούθησε επίσης να συνδράμει οικονομικά την Interpol για τη διαμόρφωση και τη θέση σε εφαρμογή μιας βάσης δεδομένων για την παρακολούθηση και τον εντοπισμό απολεσθέντων, κλεμμένων και παρανόμως διακινηθέντων πυροβόλων όπλων (iARMS) μέσω του συστήματος Interpol I24/7, προκειμένου να διευκολύνεται η ανταλλαγή πληροφοριών σε περιφερειακό και διαπεριφερειακό επίπεδο και η συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών επιβολής του νόμου κατά τη διεξαγωγή ερευνών. Στο επίκεντρο της πρώτης φάσης (2011-2012) ήταν η δημιουργία της βάσης δεδομένων και η πιλοτική δοκιμή του συστήματος σε επιλεγμένες χώρες της δυτικής Αφρικής (Μπενίν, Μπουρκίνα Φάσο, Γκάμπια, Γκάνα, Μάλι, Μαυριτανία, Νίγηρας, Σενεγάλη, Τόγκο), της νότιας Αμερικής (Αργεντινή, Βολιβία, Βραζιλία, Χιλή, Παραγουάη, Περού, Ουρουγουάη), της Καραϊβικής (Τζαμάικα), της Ευρώπης (Τσεχική Δημοκρατία, Κροατία, Πορτογαλία, Ισπανία) και της Αυστραλίας. Τον Ιανουάριο του 2013 ξεκίνησε η δεύτερη φάση του σχεδίου και η θέση του σε εφαρμογή διεθνώς, μετά την επιτυχή δοκιμαστική εφαρμογή του. Στόχος της δεύτερης φάσης, η οποία είναι διετούς διάρκειας (2013-2014), είναι η ενίσχυση της λειτουργικότητας του συστήματος και η διάθεση του iARMS και στα 190 μέλη της Interpol. Το σχέδιο προβλέπει επίσης σχετική οικοδόμηση ικανοτήτων, κατάρτιση και υπηρεσίες εγκληματολογικής έρευνας για την καταπολέμηση εγκλημάτων που συνδέονται με πυροβόλα όπλα. Έως σήμερα, το iARMS περιέχει περίπου 300 000 αρχεία, τα οποία έχουν παράσχει οι 107 χώρες που έχουν υπογράψει για τη συμμετοχή τους στο σύστημα. Τον Νοέμβριο του 2013 το πρώτο επιτυχές «στίγμα» του iARMS δόθηκε για

ένα κλεμμένο πυροβόλο όπλο, συσχετίζοντας προηγουμένως ασύνδετες υποθέσεις στην Κόστα Ρίκα και τον Παναμά. Η τρίτη φάση αναμένεται να ξεκινήσει στις αρχές του 2015, αποσκοπώντας στην παγίωση των επιτευγμάτων των δύο πρώτων φάσεων, προκειμένου να προαχθεί η χρήση του συστήματος iARMS διεθνώς και να αξιοποιηθούν οι συνεργασίες με σχετικά συστήματα στην ΕΕ και αλλού.

Στις 21 Οκτωβρίου 2013 η Επιτροπή εξέδωσε **ανακοίνωση με τίτλο «Πυροβόλα όπλα και εσωτερική ασφάλεια της ΕΕ: Προστασία των πολιτών και παρεμπόδιση της παράνομης διακίνησης»**.⁽¹⁾ Στην ανακοίνωση αξιολογούνται, από άποψη επιβολής του νόμου, οι υφιστάμενες δράσεις της ΕΕ για τον περιορισμό της διακίνησης πυροβόλων όπλων, ενώ επίσης παρουσιάζονται τα μελλοντικά βήματα σε αυτόν τον τομέα, όπως τα οραματίζεται η Επιτροπή. Στην ανακοίνωση ορίζεται ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για την Ευρώπη, προκειμένου να υπάρξει συνεργασία στην προστασία της νόμιμης πώλησης και κατοχής πυροβόλων όπλων, καθώς και στην πρόληψη των εγκλημάτων που σχετίζονται με όπλα. Εξετάζονται ορισμένες ιδέες σχετικά με το ενδεχόμενο και τους τρόπους ενίσχυσης της νομοθεσίας, τους τρόπους επίτευξης της επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών επιβολής του νόμου και τους τρόπους βελτίωσης της δράσης στις τρίτες χώρες και της συνεργασίας με αυτές, προκειμένου να περιοριστεί η εισροή παράνομων όπλων. Επίσης, εξετάζονται τρόποι μείωσης του κινδύνου διοχέτευσης πυροβόλων όπλων στα χέρια εγκληματιών, διαμορφώνοντας αποτελεσματικά πρότυπα για την απενεργοποίηση πυροβόλων όπλων μη στρατιωτικής και στρατιωτικής χρήσης και καταβάλλοντας μεγαλύτερες προσπάθειες για τον περιορισμό της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων (στρατιωτικής χρήσης ή μη) προερχόμενων εκτός της ΕΕ.

Επίσης, η Επιτροπή διαμορφώνει επί του παρόντος τη σχετική **«δέσμη μέτρων για τα πυροβόλα όπλα 2015»**, στην οποία ενδεχομένως θα περιλαμβάνονται νομοθετικές προτάσεις, καταρχήν σχετικά με την απενεργοποίηση και τις διαδικασίες σήμανσης των πυροβόλων όπλων και, δεύτερον, σχετικά με την προσέγγιση των ποινικών κυρώσεων σε περιπτώσεις παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων.

Στις 11 Απριλίου 2013 εκδόθηκε απόφαση της Επιτροπής σχετικά με τη σύσταση **ομάδας εμπειρογνομόνων για τη λήψη μέτρων καταπολέμησης της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων προς διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ**, ενώ στις 10 Δεκεμβρίου 2013 πραγματοποιήθηκε η πρώτη συνεδρίαση της ομάδας εμπειρογνομόνων για τα πυροβόλα όπλα.⁽²⁾ Η ομάδα αποτελείται από εμπειρογνώμονες του τομέα της εσωτερικής ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων κατασκευαστών πυροβόλων όπλων, ερευνητών και λοιπών προσώπων, οι οποίοι, κατά την άποψη της Επιτροπής, παρέχουν πολύτιμη εμπειρογνώση που μπορεί να συνδράμει την Επιτροπή στην ενδεχόμενη κατάρτιση νομοθετικών προτάσεων και πρωτοβουλιών πολιτικής για τη βελτίωση των μέτρων καταπολέμησης της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων, με σκοπό τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ. Στην πρώτη συνεδρίαση παρουσιάστηκαν σημαντικές προτάσεις ως προς τις προτεραιότητες πολιτικής δύο προκαταρκτικών μελετών για νέες νομοθετικές προτάσεις.

Επίσης, το Συμβούλιο συμπεριέλαβε τον στρατηγικό στόχο **μείωσης του κινδύνου των πυροβόλων όπλων για τους πολίτες, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων, στις προτεραιότητες της ΕΕ στο πλαίσιο της καταπολέμησης του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος για την περίοδο 2014-2017** και, αναλόγως, εξέδωσε επιχειρησιακό σχέδιο δράσης το οποίο παροτρύνει δεόντως τα κράτη μέλη και την Ευρώπη να αναλάβουν δράση.

Τέλος, τον Οκτώβριο του 2013 δημοσιεύτηκε **έρευνα του Ευρωβαρόμετρου με τίτλο «Firearms in the EU» («Πυροβόλα όπλα στην ΕΕ»)**.⁽³⁾ Σε αυτή την έρευνα διαπιστώνεται ότι οι περισσότεροι πολίτες της ΕΕ τίθενται υπέρ των αυστηρότερων ελέγχων επί των πυροβόλων όπλων και ότι τα δύο τρίτα αυτών υποστηρίζουν την ανάληψη δράσης από την ΕΕ, σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές, κατά της διακίνησης πυροβόλων όπλων.

ε) Έλεγχοι εξαγωγών

Κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2013 οι δραστηριότητες ελέγχου εξαγωγών όπλων διαμορφώθηκαν περαιτέρω στο πλαίσιο της απόφασης 2012/711/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, στην οποία προβλέπονται περιφερειακά σεμινάρια, εκπαιδευτικές επισκέψεις, ανταλλαγές προσωπικού και μεμονωμένα σεμινάρια συνδρομής⁽⁴⁾. Βάσει της απόφασης του Συμβουλίου, διοργανώθηκαν δύο περιφερειακά σεμινάρια, ένα για τους εταίρους της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας από την Ανατολική Ευρώπη και τον Καύκασο στην Τιφλίδα (Γεωργία), τον Οκτώβριο του 2013, και ένα για τους βορειοαφρικανικούς μεσογειακούς εταίρους της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας στην Τύνιδα (Τυνησία), τον Νοέμβριο του 2013. Επιπλέον, τον Σεπτέμβριο του 2013 πραγματοποιήθηκε σεμινάριο νομικής αναθεώρησης στη Σερβία, προκειμένου να παρασχεθεί βοήθεια κατά την αναθεώρηση του σερβικού νομοσχεδίου για τον έλεγχο των εξαγωγών, ενώ τον Οκτώβριο του 2013 διοργανώθηκε στην Πορτογαλία εκπαιδευτική επίσκεψη για αξιωματούχους της Αλβανίας, της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης και της Σερβίας.

Το δεύτερο εξάμηνο του 2013 διεξήχθησαν πολιτικοί διάλογοι με τη Νορβηγία και τις ΗΠΑ για ζητήματα ελέγχου των εξαγωγών όπλων.

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0716:FIN:el:PDF>

⁽²⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:107:0004:0006:EL:PDF>

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_383_en.pdf

⁽⁴⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:321:0062:0067:EL:PDF>

II.2. Τα SALW στο πλαίσιο των πολιτικών διαλόγων με τρίτες χώρες και περιφερειακές οργανώσεις — Ρήτρες SALW

Ζητήματα SALW συμπεριλήφθηκαν στην ημερήσια διάταξη αρκετών τακτικών πολιτικών διαλόγων της ΕΕ με τρίτες χώρες και στη συνεργασία με περιφερειακές οργανώσεις. Διοργανώθηκαν συναντήσεις πολιτικού διαλόγου με θέμα τη μη διάδοση, τον αφοπλισμό και τον έλεγχο όπλων, κυρίως με πρωτοβουλία του κύριου συμβούλου και ειδικού απεσταλμένου της ΕΕ για τη μη διάδοση και τον αφοπλισμό, με τη Ρωσία (στη Μόσχα), τη Βραζιλία (στις Βρυξέλλες) και την Κίνα (στο Πεκίνο). Ο εν λόγω αξιωματούχος πραγματοποίησε επίσης σειρά άτυπων διαβουλεύσεων με διάφορους παράγοντες, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο διεθνών εκδηλώσεων όπως η γενική διάσκεψη του ΔΟΑΕ στη Βιέννη (Δημοκρατία της Κορέας) και η πρώτη επιτροπή της ΓΣΗΕ στη Νέα Υόρκη (συμπεριλαμβανομένων της Ινδίας, των Ηνωμένων Πολιτειών, της Ρωσίας, της Γραμματείας των ΗΕ και της Νότιας Αφρικής), με την ομάδα διευθυντών της G8 για τη μη διάδοση στο Λονδίνο (Καναδάς), καθώς και με το Καζαχστάν (στην Ασάνα). Η ΕΕ συντόνισε επίσης τις θέσεις της με τις ΗΠΑ κατά τον ετήσιο διάλογο υψηλού επιπέδου ΕΕ28-ΗΠΑ για τη μη διάδοση, τον αφοπλισμό, τον έλεγχο όπλων και τον μετριασμό του κινδύνου από όπλα ΧΒΡΠ, ο οποίος πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 13 Δεκεμβρίου 2013.

Συμφώνως προς τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για την προσθήκη άρθρου σχετικά με τα SALW στις συμφωνίες μεταξύ ΕΕ και τρίτων χωρών, τα οποία εκδόθηκαν τον Δεκέμβριο του 2008, διεξήχθησαν περαιτέρω διαπραγματεύσεις για τη συμπερίληψη διατάξεων περί SALW σε σχετικές συμφωνίες, συγκεκριμένα με το Μπρουνέι, την Ιαπωνία και το Καζαχστάν. Μεταξύ άλλων, οι διαπραγματεύσεις συμβάλλουν αποτελεσματικά στην ευαισθητοποίηση σχετικά με την πολιτική της ΕΕ για τα SALW, συνιστούν φόρουμ ενίσχυσης της αμοιβαίας κατανόησης των σχετικών θέσεων και εντοπισμού των πιθανών τομέων μελλοντικής συνεργασίας, ενώ επίσης ενθαρρύνουν τις χώρες-εταίρους να σημειώσουν ουσιαστική πρόοδο στην αποτελεσματική εφαρμογή των σχετικών διεθνών πράξεων για τον έλεγχο των SALW.

II.3. Ειδική συνδρομή της ΕΕ προς τρίτες χώρες και περιφερειακές οργανώσεις στη διεκπεραίωση σχεδίων

α) Δυτικά Βαλκάνια

1. Στις 9 Δεκεμβρίου 2013 το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση 2013/730/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου προς υποστήριξη των δράσεων της SEESAC (Υπηρεσία Διεκπεραίωσης της Νοτιοανατολικής και Ανατολικής Ευρώπης για τον Έλεγχο των SALW) για τον αφοπλισμό και τον έλεγχο των όπλων στη Νοτιοανατολική Ευρώπη⁽¹⁾. Οι προβλεπόμενες δραστηριότητες θα βασίζονται στο έργο που ολοκλήρωσε η SEESAC την περίοδο 2010-2012 δυνάμει της απόφασης 2010/179/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου. Βάσει της απόφασης του Συμβουλίου, θα υποστηριχθούν δραστηριότητες στην Αλβανία, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, το Κοσσυφοπέδιο⁽²⁾, τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, το Μαυροβούνιο και τη Σερβία. Μεταξύ άλλων, θα καταστεί δυνατή η περαιτέρω ενίσχυση της ασφάλειας των αποθεμάτων, η καταστροφή των SALW και των πυρομαχικών τους, η βελτίωση της σήμανσης και του εντοπισμού των SALW, η προώθηση της στενότερης συνεργασίας σε περιφερειακό επίπεδο για θέματα SALW και η συνδρομή στην ανάκτηση SALW που κατέχονται παράνομα από πληθυσμούς των χωρών της νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Ενώ η καθ' ολοκληρία εφαρμογή της απόφασης του Συμβουλίου θα ξεκινήσει τον Ιανουάριο του 2014, ορισμένες προκαταρκτικές δραστηριότητες πραγματοποιήθηκαν ήδη κατά τα τέλη του 2013. Συγκεκριμένα, προκειμένου να διευκολυνθεί η δημιουργία ενός περιφερειακού δικτύου ειδικών στον τομέα των πυροβόλων όπλων στη νοτιοανατολική Ευρώπη, η SEESAC, η Περιφερειακή Μονάδα Καταπολέμησης του Οργανωμένου Εγκλήματος στη Νοτιοανατολική Ευρώπη της Γαλλικής Πρεσβείας στο Βελιγράδι και ο γάλλος ακόλουθος εσωτερικής ασφάλειας συνδιοργάνωσαν περιφερειακό σεμινάριο με θέμα την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων στη νοτιοανατολική Ευρώπη, το οποίο πραγματοποιήθηκε στην Ποντγκόριτσα (Μαυροβούνιο), στις 26-28 Νοεμβρίου 2013. Στο σεμινάριο πραγματοποιήθηκαν διεξοδικές και άνευ προηγουμένου ανταλλαγές απόψεων, τόσο για επιχειρησιακά όσο και για στρατηγικά θέματα, μεταξύ εμπειρογνομόνων από τον χώρο των τελωνείων, της αστυνομίας και της δικαιοσύνης από τη Γαλλία, την Αλβανία, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, την Κροατία, το Κοσσυφοπέδιο⁽²⁾, το Μαυροβούνιο, τη Σερβία και την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας. Κατόπιν των συζητήσεων, οι συμμετέχοντες συμφώνησαν ότι η περιφερειακή συνεργασία είναι ωφέλιμη για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων. Αποφασίστηκε η έναρξη διαδικασίας διαβουλεύσεων με τις αρμόδιες εθνικές αρχές ως βήμα προς την καθιέρωση περιφερειακού δικτύου εμπειρογνομόνων για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων, εντός του οποίου θα αντιπροσωπεύονται υπηρεσίες της αστυνομίας, της δικαιοσύνης και των τελωνείων. Συμφωνήθηκε η SEESAC να συντονίζει τη διαδικασία των διαβουλεύσεων και να ενεργεί ως υπηρεσιακή γραμματεία. Η πρώτη συνεδρίαση του δικτύου αναμένεται να πραγματοποιηθεί στα μέσα του 2014.

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:332:0019:0030:EL:PDF>

⁽²⁾ Η ονομασία αυτή δεν θίγει τις θέσεις για το καθεστώς και είναι σύμφωνη με την απόφαση 1244 (1999) του ΣΑΗΕ και τη γνωμοδότηση του ΔΠΑ σχετικά με τη διακήρυξη ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου.

II. Την 1η Απριλίου 2013 τέθηκε σε εφαρμογή σχέδιο επακολούθησης για την περαιτέρω βελτίωση, μέσω της βραχυπρόθεσμης συνιστώσας του Μηχανισμού Σταθερότητας, της ασφάλειας και των αναπτυξιακών προοπτικών των ατόμων και των τοπικών κοινοτήτων που θα μπορούσαν να θιγούν από τυχαίες εκρήξεις πυρομαχικών σε χώρους αποθήκευσης στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Εκτιμάται ότι η Βοσνία-Ερζεγοβίνη διαθέτει πάνω από 24 000 τόνους αποθεμάτων στρατιωτικών πυρομαχικών, εκ των οποίων πάνω από 17 000 τόνοι είναι χημικά ασταθείς και ενέχουν υψηλό κίνδυνο ανεξέλεγκτης έκρηξης, η οποία θα μπορούσε να προκαλέσει ανθρώπινες απώλειες και να έχει αρνητικές επιπτώσεις για την περιοχή. Το Υπουργείο Άμυνας της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης δεν διαθέτει επαρκή τεχνογνωσία, δυνατότητες και οικονομικούς πόρους προκειμένου να διασφαλίσει την εφαρμογή των απαραίτητων προτύπων στις εγκαταστάσεις αποθήκευσης. Το σχέδιο εφαρμόζεται στο πλαίσιο του προγράμματος UNDP (πρόγραμμα ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών) σε συνεργασία με την αποστολή του ΟΑΣΕ στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και το Υπουργείο Άμυνας, ενώ εστιάζει αποκλειστικά στην καταστροφή ασταθών πυρομαχικών, τη βελτίωση των προτύπων ασφαλείας όσον αφορά την αποθήκευση πυρομαχικών και την ανάπτυξη ικανοτήτων ελέγχου πυρομαχικών. Βασίζεται και συνεχίζει τις εργασίες και την πρόοδο που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του σχεδίου «Εκρηκτικά κατάλοιπα πολέμου», το οποίο στήριξε και χρηματοδότησε η ΕΕ σε δύο φάσεις μέσω του ΜΣ την περίοδο 2008-2011, με ποσό ύψους περίπου 4,5 εκατ. ευρώ.

Οι δραστηριότητες του σχεδίου συμφωνήθηκαν με τον βασικό ενδιαφερόμενο του σχεδίου, το Υπουργείο Άμυνας της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, λαμβάνοντας υπόψη τις πολιτικές και τα σχέδια του Υπουργείου μεσοπρόθεσμα, καθώς και λοιπές πρωτοβουλίες στήριξης του Υπουργείου και των Ενόπλων Δυνάμεων. Επιπλέον, η προεδρία της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης ενέκρινε τις προς καταστροφή ποσότητες των ασταθών πυρομαχικών. Ήδη σε αυτό το στάδιο, το σχέδιο συνέβαλε σημαντικά στην επιτάχυνση του ρυθμού καταστροφής των ασταθών πυρομαχικών. Αρχικό επίκεντρο της παρέμβασης ήταν ο χώρος καταστροφής πυρομαχικών στις στρατιωτικές εγκαταστάσεις TROM στην πόλη Doboj, όπου ανέλαβαν δράση 13 ειδικοί σε θέματα πυρομαχικών και πυροτεχνικών ειδών, προκειμένου να επιθεωρήσουν και να θέσουν σε λειτουργία τον νεοεγκατεστημένο μηχανισμό διάθεσης πυρομαχικών. Τα αποτελέσματα ξεπέρασαν τα προβλεπόμενα στα σχέδια σε δύο δραστηριότητες, ήτοι στη βιομηχανική αποστρατιωτικοποίηση ασταθών πυρομαχικών πυροβολικού (προβλέπονταν 36 000 τεμάχια, διεκπεραιώθηκαν 70 000 τεμάχια) και την καταστροφή ασταθών πυρομαχικών μικρού διαμετρήματος (προβλέπονταν 2 000 000 τεμάχια, διεκπεραιώθηκαν 2 500 000 τεμάχια). Διαμορφώθηκε επίσης μεθοδολογία διάθεσης λευκού φωσφόρου και θεσπίστηκε συνεργασία με άλλους διεθνείς εταίρους για τη διάθεση πυρομαχικών υψηλού κινδύνου και πολύπλοκων οπλικών συστημάτων, περιλαμβανομένων βομβών αέρος και πυραυλικών συστημάτων. Στο πλαίσιο της συνιστώσας «Βελτίωση των Προτύπων Ασφαλείας για την Αποθήκευση Πυρομαχικών», καθορίστηκαν και εγκρίθηκαν προτεραιότητες και οι εργασίες θα ξεκινήσουν τον Μάιο του 2014. Όσον αφορά τη συνιστώσα ανάπτυξης ικανοτήτων ελέγχου των πυρομαχικών, διοργανώθηκε εκπαιδευτικό σεμινάριο με θέμα τις σύγχρονες τάσεις στην ασφαλή διαχείριση αποθεμάτων όπλων και πυρομαχικών από τις 24 Νοεμβρίου έως τις 13 Δεκεμβρίου 2013, με τη συμμετοχή 47 ανώτατων αξιωματούχων και υπαλλήλων του Υπουργείου Άμυνας και Ενόπλων Δυνάμεων της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης.

III. Τέλος, κατά την περίοδο αναφοράς, η αποστολή EUFOR Althea εξακολούθησε να συμμετέχει στις προσπάθειες της διεθνούς κοινότητας να αντιμετωπίσει το ζήτημα των πλεονασματικών αποθεμάτων συμβατικών πυρομαχικών που διαθέτει το Υπουργείο Άμυνας της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης.

β) Περιοχή του ΟΑΣΕ

Στο πλαίσιο της απόφασης 2012/662/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου για τη στήριξη των δραστηριοτήτων μείωσης του κινδύνου της παράνομης εμπορίας και της υπέρμετρης συσσώρευσης φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού στην περιοχή που καλύπτεται από τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) ⁽¹⁾, διεξήχθησαν οι ακόλουθες δραστηριότητες κατά την περίοδο αναφοράς: όσον αφορά τις επιδιωκόμενες αναβαθμίσεις ασφαλείας στις αποθήκες αποθεμάτων συμβατικών όπλων και πυρομαχικών στη Λευκορωσία και την Κιργιζία, ξεκίνησε η φάση επιτόπιας εφαρμογής για την ανάπτυξη βιώσιμων και αποτελεσματικών συστημάτων και υποδομών ασφαλείας σε επιλεγμένες τοποθεσίες αποθήκευσης SALW. Στη Λευκορωσία, ολοκληρώθηκε η εγκατάσταση περιμετρικών φραχτών στις εγκαταστάσεις αποθήκευσης της Gomel και είναι εν εξέλιξη η εγκατάσταση μονάδων παροχής ηλεκτρικού ρεύματος και εξωτερικού και εσωτερικού φωτισμού στην εν λόγω περιοχή, ενώ τον Δεκέμβριο του 2013 προκηρύχθηκε πρόσκληση υποβολής προσφορών για την εγκατάσταση συστημάτων πυροσβεστικού συναγερμού και συστημάτων ασφαλείας. Τα συγκεκριμένα μέτρα ενίσχυσαν άμεσα την ασφαλεία του χώρου αποθήκευσης, ο οποίος βρίσκεται στα πυκνοκατοικημένα προάστια της περιφερειακής πόλης Gomel και πολύ κοντά στα σύνορα Λευκορωσίας-Ουκρανίας.

(1) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:297:0029:0033:EL:PDF>

Στην Κιργιζία πραγματοποιήθηκε ανοικτή πρόσκληση υποβολής προσφορών για την κατασκευή εγκαταστάσεων αποθήκευσης SALW και συμβατικών πυρομαχικών στις επαρχίες Buzhum/Batken, Koi-Tash/Chui και Gulcha/Osh. Μετά την ανάθεση της σύμβασης, στον ανάδοχο θα δοθεί προθεσμία 90 ημερολογιακών ημερών για τη διαμόρφωση των εγγράφων τεκμηρίωσης του έργου για την κατασκευή και/ή αναδιαμόρφωση των εγκαταστάσεων αποθήκευσης. Βάσει της εν λόγω τεκμηρίωσης, στις αρχές του 2014 θα προκηρυχθεί διαγωνισμός για την υποβολή προσφορών για τα κατασκευαστικά έργα, σε συντονισμό με τις αρμόδιες κυβερνητικές υπηρεσίες.

Τον Οκτώβριο του 2013 ο ΟΑΣΕ και το Υπουργείο Άμυνας της Κιργιζίας πρόβησαν σε κοινή αξιολόγηση της εμπέλειας ανάφλεξης/καταστροφής σε περιοχή κοντά στην πρωτεύουσα Bishkek, προκειμένου να προσδιοριστεί η καταλληλότητά της για την καταστροφή 51 φορητών συστημάτων αεράμυνας (MANPADS) και 97 κατευθυνόμενων αντιαρματικών πυραύλων με ανοικτή εκपुरσοκρότηση. Εντοπίστηκε η κατάλληλη περιοχή καταστροφής, η οποία πληρούσε τα απαιτούμενα επίπεδα δημόσιας ασφάλειας ως προς την ανατίναξη, τη θραυσματοποίηση και τον περιορισμό του θορύβου. Η καταστροφή πραγματοποιήθηκε την περίοδο 6 έως 14 Νοεμβρίου 2013, συμπεριλαμβανομένων της προετοιμασίας των λάκκων καταστροφής και των σεμιναρίων κατάρτισης των ομάδων μηχανικών. Για την επόμενη φάση της διαδικασίας καταστροφής προβλέπεται η οικοδόμηση ικανοτήτων στις κρατικές αρχές της Κιργιζίας για την καταστροφή πλεοναζόντων SALW μέσω μη αντιστρέψιμης μηχανικής παραμόρφωσης. Στις αρχές του 2014 προβλέπεται να προκηρυχθεί διεθνής διαγωνισμός για την προμήθεια ειδικών υδραυλικών μηχανημάτων κοπής. Η οικοδόμηση εθνικών ικανοτήτων διάθεσης πλεοναζόντων SALW μέσα από οικονομικά ωφέλιμες μεθόδους καταστροφής αναμένεται επίσης να αμβλύνει σημαντικά τους κινδύνους ασφάλειας στην κεντρική Ασία μετά το 2014, ιδιαίτερα στο εύθραυστο περιβάλλον ασφάλειας νοτιώς της Κιργιζίας.

Παράλληλα με την εν εξελίξει δοκιμή της πιλοτικής έκδοσης του ειδικού λογισμικού ηλεκτρονικής αρχειοθέτησης SALW και πυρομαχικών από τα Υπουργεία Άμυνας της Αλβανίας, της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, του Καζαχστάν, της Κιργιζίας, της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, του Μαυροβουνίου, της Σερβίας και του Τατζικιστάν και με τις πρώτες θετικές εντυπώσεις που εξέφρασαν αρκετά από τα ανωτέρω κράτη, το λογισμικό προσαρμόστηκε προκειμένου να χρησιμοποιείται στο περιβάλλον του λειτουργικού συστήματος Linux «Ubuntu 13.04». Επί του παρόντος, διατίθεται σε ρωσική, αγγλική, ρουμανική/μολδαβική, σερβική και κροατική γλώσσα, ενώ μπορεί να μεταφραστεί και σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα. Ορισμένα άλλα συμμετέχοντα κράτη του ΟΑΣΕ εκδήλωσαν ενδιαφέρον για τη δοκιμή του λογισμικού κατόπιν της διάθεσής του στις κατάλληλες γλώσσες, ενώ για την Αρμενία εκδόθηκε άδεια χρήσης προκειμένου να θέσει το λογισμικό υπό δοκιμή.

γ) Αφρική

1. Το δεύτερο εξάμηνο του 2013 η εφαρμογή της απόφασης 2012/121/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου προς υποστήριξη των δραστηριοτήτων για προώθηση του διαλόγου και της συνεργασίας ΕΕ-Κίνας-Αφρικής σχετικά με ελέγχους συμβατικών όπλων ενίσχυσε την ευαισθητοποίηση και τον διεξοδικό διάλογο μεταξύ των εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, της βιομηχανίας και των κυβερνήσεων της Κίνας, της ΕΕ και των αφρικανικών κρατών για την καταπολέμηση της παράνομης εμπορίας και της υπέρμετρης συσσώρευσης SALW στην ανατολική Αφρική και για τη διαδικασία της ΣΕΟ.

Πάνω από 30 διμερείς συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν στην Αφρική, την Κίνα και τα κράτη μέλη της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων συναντήσεων με τους επικεφαλής έντεκα αφρικανικών διπλωματικών αποστολών στο Πεκίνο (Ρουάντα, Κένυα, Αιθιοπία, Τανζανία, Τόγκο, Μπουρούντι, Σενεγάλη, Τζιμπουτί, Νιγηρία, Νότια Αφρική και Γκάνα), στις οποίες παρέστησαν επίσης ο διευθυντής του Εθνικού Γραφείου Διασύνδεσης της Κένυας για τα SALW (KNFP) και ο εκτελεστικός διευθυντής του Περιφερειακού Κέντρου Φορητών Όπλων (RECSA). Στο επίκεντρο των συζητήσεων ήταν η ανταλλαγή εμπειριών και διδαγμάτων από την αντιμετώπιση της διάδοσης των SALW στην ανατολική Αφρική μέσω εθνικών και περιφερειακών οργάνων, καθώς και οι εξελίξεις γύρω από τη διαδικασία της ΣΕΟ. Τον Σεπτέμβριο του 2013 τα προκαταρκτικά ευρήματα εσωτερικής έκθεσης με θέμα τις προμήθειες όπλων και πυρομαχικών στις δυνάμεις των ανταρτών στο νότιο Σουδάν, η οποία είχε υποβληθεί μετά από διερευνητική αποστολή της Ομάδας Εμπειρογνομόνων Αφρικής-Κίνας-ΕΕ στο νότιο Σουδάν τον Ιούνιο του 2013, παρουσιάστηκαν στο Πεκίνο κατά τη διάρκεια συναντήσεων με επιστημονικά επιτελεία, στρατιωτικούς εμπειρογνώμονες και εκπροσώπους της αμυντικής βιομηχανίας από την Κίνα. Η τέταρτη συνάντηση της Ομάδας Εμπειρογνομόνων πραγματοποιήθηκε στις 14 Νοεμβρίου 2013 στις Βρυξέλλες, αμέσως μετά από ένα σεμινάριο περί διαλόγου πολιτικής, το οποίο έλαβε χώρα στις 13 Νοεμβρίου 2013. Το εν λόγω σεμινάριο προσέλκυσε 45 συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένων μελών της Ομάδας Εμπειρογνομόνων, αξιωματούχων της ΕΕ, της Κίνας, των κρατών μελών της ΕΕ, της Επιτροπής της Αφρικανικής Ένωσης (AUC) και διακυβερνητικών οργανισμών όπως το RECSA, καθώς και λόγιους από όλο τον κόσμο και εμπειρογνώμονες επιστημονικών επιτελείων και μη κυβερνητικών οργανώσεων. Συζητήθηκαν οι προοπτικές σχετικά με τις βασικές προκλήσεις και ευκαιρίες στην αντιμετώπιση των παράνομων SALW στην ανατολική Αφρική και υποβλήθηκαν συστάσεις για ουσιαστικές δράσεις στο πλαίσιο συνεργασίας Αφρικής-Κίνας-ΕΕ. Στις 27 Σεπτεμβρίου 2013 ο πρέσβης Ochieng Adala, μέλος της Ομάδας Εμπειρογνομόνων, έδωσε διάλεξη στο Πανεπιστήμιο του Πεκίνου με θέμα την παράνομη εμπορία συμβατικών όπλων και τα διάφορα μέτρα που θεοπίστηκαν από την Αφρική και τη διεθνή κοινότητα για την πρόληψη της υπέρμετρης και αποσταθεροποιητικής συσσώρευσης συμβατικών όπλων, κυρίως SALW. Στη διάλεξη συναντήθηκαν 40 φοιτητές και καθηγητές, ενώ επίσης ακολούθησε συζήτηση με θέμα την αποτελεσματικότητα της ΣΕΟ, τα κενά στα υφιστάμενα συστήματα ελέγχου εξαγωγών όπλων και η επίθεση στο εμπορικό κέντρο «Westgate» στο Ναϊρόμπι.

Αρκετοί συμμετέχοντες στις ανωτέρω δραστηριότητες από την Αφρική, την Κίνα και την ΕΕ τάχθηκαν σθεναρά υπέρ του έργου που έχει επιτευχθεί έως τώρα, επικροτώντας τα επιτεύγματα της Ομάδας Εμπειρογνομόνων και επαναλαμβάνοντας τη σημασία της συνέχισης του σχεδίου, βάσει των επιτευγμάτων έως τώρα, και της ανάληψης ουσιαστικής επιτόπιας δράσης. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον επέδειξε η κινεζική πλευρά, συμπεριλαμβανομένων των ανώτατων στρατιωτικών εμπειρογνομόνων, οι οποίοι, μαζί με τους αφρικανούς ομολόγους τους, συμμετείχαν σε ανοικτές, ειλικρινείς και ουσιαστικές συζητήσεις σχετικά με τους καλύτερους τρόπους συνεργασίας για την αντιμετώπιση των παράνομων SALW και πυρομαχικών. Συγκεκριμένα, τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν σχετικά με τα κινεζικά κατασκευής SALW και πυρομαχικά που καταλήγουν σε ομάδες ανταρτών που δρουν εντός του νότιου Σουδάν οδήγησαν σε ενδιαφέρουσες συζητήσεις σχετικά με τους τρόπους πρόληψης της διαχέυσης όπλων από τη νόμιμη στην παράνομη αγορά, περιλαμβανομένων τρόπων βελτίωσης της παρακολούθησης και επαλήθευσης από την Κίνα της τελικής χρήσης κατά τις αποστολές όπλων, και σχετικά με την εμπειρία άλλων εξαγωγέων όπλων. Το σχέδιο έτυχε επίσης εκτεταμένης κάλυψης από τα μέσα ενημέρωσης στην Κίνα. Σε μεγάλα κινεζικά δημοσιογραφικά πρακτορεία, όπως τα Xinhuanet, Global Times και China Daily, δημοσιεύτηκε και παρουσιάστηκε κοινό σχόλιο της Ομάδας Εμπειρογνομόνων με το οποίο απευθυνόταν έκκληση στην Κίνα και σε λοιπές χώρες προκειμένου να στηρίξουν τη διαδικασία της ΣΕΟ υπογράφοντας άμεσα τη ΣΕΟ και πραγματοποιώντας συγκεκριμένα βήματα προς την επικύρωσή της.

- II. Στο πλαίσιο της μακροπρόθεσμης συνιστώσας του Μηχανισμού Σταθερότητας, η ΕΕ συνέχισε την εφαρμογή σχεδίου προς στήριξη της καταπολέμησης της παράνομης συσσώρευσης και εμπορίας πυροβόλων όπλων και πυρομαχικών στην Αφρική, μέσω του **Περιφερειακού Κέντρου για τα Φορητά Όπλα και τον Ελαφρύ Όπλισμό (RECSA)**, που εδρεύει στο Ναϊρόμπι. Το σχέδιο αυτό συμβάλλει στην υλοποίηση της συνιστώσας «Ειρήνη και Ασφάλεια» της κοινής στρατηγικής Αφρικής-ΕΕ. Κατά τη διάρκεια της πρώτης φάσης του σχεδίου από τον Ιανουάριο του 2010 έως τον Ιούνιο του 2013, με επίκεντρο τα 12 κράτη μέλη του RECSA, στα βασικά επιτεύγματα του σχεδίου συγκαταλέγονταν: η σύσταση Εθνικών Επιτροπών για τα SALW στη Δημοκρατία του Κονγκό, την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, το Τσαντ και το Καμερούν, η διαμόρφωση εθνικών σχεδίων δράσης για τα SALW στη Δημοκρατία του Κονγκό, τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό και το Μαλάουι, καθώς και η ενίσχυση των νομοθετικών ικανοτήτων όσον αφορά την εναρμόνιση με τις πράξεις περί SALW στη Ζάμπια, την Τανζανία και την Κένυα. Άλλες δραστηριότητες συνίσταντο σε περιφερειακά σεμινάρια για την ενίσχυση της διαπεριφερειακής συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, κοινοβουλευτικών μελών και αρχηγών περιφερειακών αστυνομικών διευθύνσεων. Στο πλαίσιο του σχεδίου υποστηρίχθηκε η ιδέα της δημιουργίας Αφρικανικού Ηπειρωτικού Συντονιστικού Φορέα Αρχηγών της Αστυνομίας (AFRIPOL), ενώ επίσης πραγματοποιήθηκε σειρά δραστηριοτήτων για την αποτελεσματική διαχείριση των SALW και για την παραγωγή πληροφοριών. Ύστερα από την ολοκλήρωση μελέτης στην οποία εξετάζεται ο βαθμός εφαρμογής των δεσμεύσεων των χωρών της υποσαχάριας Αφρικής για τα SALW σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, τον Ιούλιο του 2013 ξεκίνησε η δεύτερη τριετής φάση του σχεδίου, με σκοπό την παγίωση των αποτελεσμάτων της πρώτης φάσης και την εκτέλεση δραστηριοτήτων σε ολόκληρη την αφρικανική ήπειρο.
- III. Στις 24 Ιουνίου 2013 το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση 2013/320/ΚΕΠΠΑ προκειμένου να παράσχει ποσό ύψους έως 5 εκατ. ευρώ ως **ενωσιακή στήριξη για τη συνδρομή των λιβυκών αρχών** στο δύσκολο έργο της διαφύλαξης του μεγάλου όγκου αποθεμάτων συμβατικών όπλων και πυρομαχικών που κατέχουν⁽¹⁾. Η ΕΕ προσφέρει την εν λόγω στήριξη προκειμένου να βοηθήσει τις αρμόδιες αρχές της Λιβύης να αναστείλουν την περαιτέρω ανεξέλεγκτη εξάπλωση των συμβατικών όπλων και πυρομαχικών, η οποία εξακολουθεί να πυροδοτεί την ανασφάλεια στη Λιβύη, τις γειτονικές της χώρες και την ευρύτερη περιοχή. Κατά τη διαμόρφωση του σχεδίου ελήφθησαν υπόψη η πολύπλοκη πολιτική κατάσταση και οι προκλήσεις που προκύπτουν από αυτήν στη Λιβύη, καθώς και η ανάγκη διασφάλισης της κρατικής ιδιοκτησίας και η ενίσχυση των τοπικών εταίρων. Η προβλεπόμενη διάρκεια του έργου είναι πέντε έτη. Παράλληλα με το έργο που ανέλαβαν η εκτελούσα αρχή GIZ (Γερμανική Υπηρεσία για τη Διεθνή Συνεργασία) και το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εξωτερικών, το οποίο συγχρηματοδοτεί, η ΕΕ προήγαγε τους στόχους της απόφασης του Συμβουλίου σε πληθώρα διεθνών συναντήσεων και θα συνεχιστεί ο στενός συντονισμός με άλλους διεθνείς υποστηρικτές, με τις UNSMIL/UNMAS, με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και άλλους σχετικούς φορείς.

Η συνδρομή που παρασχέθηκε στο πλαίσιο της απόφασης του Συμβουλίου αποτελεί μέρος της ολοκληρωμένης προσέγγισης της ΕΕ στη στήριξη της μετάβασης προς τη δημοκρατία, τη βιώσιμη ειρήνη και την ασφάλεια στη Λιβύη. Η απόφαση του Συμβουλίου συμπληρώνει τις προσπάθειες της αποστολής συνοριακής συνδρομής της ΕΕ στη Λιβύη για την ανάπτυξη των ικανοτήτων της Λιβύης στην ενίσχυση της ασφάλειας των χερσαίων, θαλάσσιων και εναέριων συνόρων της βραχυπρόθεσμα, καθώς και για τη διαμόρφωση μιας ευρύτερης στρατηγικής ολοκληρωμένης διαχείρισης συνόρων (ΟΔΣ) μακροπρόθεσμα. Θα υλοποιηθεί από την GIZ, τη Γερμανική Υπηρεσία για τη Διεθνή Συνεργασία.

(¹) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:173:0054:0064:EL:PDF>

Κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς και κατόπιν αιτήματος των εταιρών από τη Λιβύη, οργανώθηκε εκπαιδευτική επίσκεψη στη Γερμανία για το Τμήμα Όπλων και Πυρομαχικών, το Τμήμα Μηχανικών Στρατού και το Λιβυκό Κέντρο Δράσης κατά των Ναρκών (LMAC). Η εκπαιδευτική επίσκεψη περιλάμβανε σεμινάριο σχετικά με τις μελλοντικές δραστηριότητες στον τομέα της ασφάλειας υλικού και διαχείρισης αποθεμάτων (PSSM) στη Λιβύη, καθώς και παρουσίαση των δυνατοτήτων βιομηχανικής καταστροφής και ανακύκλωσης πυρομαχικών, παράλληλα με παρουσίαση των ευκαιριών κατάρτισης στις γερμανικές ένοπλες δυνάμεις και σε ιδιωτικά ιδρύματα του τομέα της διάθεσης εκρηκτικού πολεμικού υλικού (EOD). Κατόπιν της εν λόγω επίσκεψης υπογράφηκε μνημόνιο κατανόησης με το Τμήμα Όπλων και Πυρομαχικών και με το Τμήμα Μηχανικών Στρατού. Στο εν λόγω μνημόνιο κατανόησης προβλέπεται η συνδρομή των συγκεκριμένων τμημάτων μέσω της διαμόρφωσης πρότυπων διαδικασιών λειτουργίας (SOP). Αποβλέποντας στη θέσπιση πλαισίου κατάρτισης σε θέματα PSSM, σε συνεργασία με σύμβουλο κατάρτισης από τη δανική μη κυβερνητική οργάνωση Danish Church Aid (DCA), επανεξετάστηκαν δώδεκα διαφορετικοί εκπαιδευτικοί φάκελοι, για τους οποίους έγινε αντιπαραβολή με διεθνείς πρότυπες διαδικασίες λειτουργίας σε κανόνες και κανονισμούς περί διάθεσης συμβατικών πυρομαχικών (CMD) και διαχείρισης της αποθήκευσης εκρηκτικού πολεμικού υλικού (EOD) και πυρομαχικών των ΗΕ, της Μεγάλης Βρετανίας και της Γερμανίας. Πλέον, το διαθέσιμο εκπαιδευτικό υλικό συνάδει με τα διεθνή πρότυπα και συνιστά επαγγελματική βάση για εκπαίδευση σε προχωρημένο επίπεδο. Το μνημόνιο κατανόησης προβλέπει επίσης συνδρομή στην κατάρτιση προσωρινού εκπαιδευτικού προγράμματος. Το σχέδιο θα οριστικοποιηθεί το 2014 και θα σημάνει την κατάρτιση αξιωματικών και, στη συνέχεια, μη μόνιμων αξιωματικών του Τμήματος Όπλων και Πυρομαχικών και του Τμήματος Μηχανικών Στρατού. Όλοι οι συμμετέχοντες συμφώνησαν ότι τα προγράμματα κατάρτισης πρέπει να βασίζονται στα διεθνή πρότυπα των ΗΕ, τις IATG (διεθνείς τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές για τα πυρομαχικά).

Το Τμήμα Όπλων και Πυρομαχικών και το Τμήμα Μηχανικών Στρατού της Λιβύης συμφώνησαν επίσης στη διαμόρφωση ενός εκπαιδευτικού χώρου με διαφορετικές εναλλακτικές τοποθεσίες για την προσωρινή αποθήκευση πυρομαχικών, περιλαμβανομένης της έγερσης τριών διαφορετικών κτισμάτων προς χρήση από το NATO για χερσαία αποθήκευση, ενώ στην GIZ ανατέθηκε επισήμως να συνδράμει τα Τμήματα Όπλων και Πυρομαχικών και Μηχανικών Στρατού της Λιβύης παρέχοντας συμβουλές σχετικά με τον υφιστάμενο και τον επιπροσδότης απαιτούμενο εξοπλισμό. Επιπλέον, έχουν υπογραφεί συμβάσεις με την DCA για την προμήθεια και τη διανομή λουκέτων ασφαλείας και οπλοκιβωτίων στην πόλη Misrata και με τη μη κυβερνητική οργάνωση Mines Advisory Group (MAG) για την παροχή προσωρινών χώρων φύλαξης όπλων και πυρομαχικών, περιλαμβανομένης της εκπαίδευσης του προσωπικού στη διαχείριση χώρων φύλαξης όπλων και πυρομαχικών.

- IV. Επίσης, από τον Σεπτέμβριο του 2012, στο πλαίσιο κοινού σχεδίου των μη κυβερνητικών οργανώσεων DanChurchAid (DCA) και Danish Refugee Council (DRC), το οποίο χρηματοδοτείται από τη βραχυπρόθεσμη συνιστώσα του Μηχανισμού Σταθερότητας, στον άμαχο πληθυσμό της Λιβύης παρέχεται ενημέρωση σχετικά με τους κινδύνους που συνδέονται με τα SALW. Σκοπός του σχεδίου είναι να συμβάλει στη μείωση του αριθμού των υπαρχόντων SALW και των ατυχημάτων που συνδέονται με αυτά. Επίσης, η DCA προωθεί, σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές, πολιτικές για την ασφαλή διαχείριση των SALW ώστε να αποφευχθεί η ένοπλη βία. Έως τώρα, οι δραστηριότητες συνίσταντο, μεταξύ άλλων, σε παροχή ψυχοκοινωνικής στήριξης σε 28 σχολεία στην περιοχή της Misrata, σε αποναρκοθέτηση (σε έκταση 96 800 m²) στην περιοχή της Τρίπολης και στην οργάνωση 11 εκπαιδευτικών σεμιναρίων για τα Υπουργεία Εσωτερικών και Άμυνας. Στην περιοχή της νότιας Sabha, υπογράφηκε συμφωνία για την κατάρτιση ατόμων στη διάθεση εκρηκτικού πολεμικού υλικού, ενώ 2 452 άτομα από τις κοινότητες των μεταναστών, τις υπηρεσίες της πυροσβεστικής και τα σχολεία εκπαιδεύτηκαν σχετικά με τους κινδύνους που θέτουν οι νάρκες. Προς στήριξη των δραστηριοτήτων αποναρκοθέτησης της Mines Advisory Group, παρασχεθήκε τεθωρακισμένος εκσκαφέας για τη διάθεση εκρηκτικού πολεμικού υλικού. Προσελήφθη έμπειρος χειριστής και εκπαιδεύτηκαν στη χρήση του μέλη του κρατικού προσωπικού. Στη περιοχή Zintan, ο συγκεκριμένος εκσκαφέας συνέβαλε στην αφαίρεση 27 βομβών των 250 κιλών και 9 βομβών των 500 κιλών.

Η Mines Advisory Group θα υλοποιήσει ακόμη ένα σχέδιο στο πλαίσιο αυτής της συνιστώσας, ξεκινώντας τον Ιανουάριο του 2014, προκειμένου να συμβάλει στην περαιτέρω μείωση της ανθρωπιστικής απειλής που θέτουν τα εκρηκτικά κατάλοιπα πολέμου (ERW) και να ενισχύσει τις ασφαλείς πρακτικές και τους ασφαλείς χειρισμούς των κοινοτήτων που έχουν πληγεί από ERW και SALW.

Τέλος, τον Μάρτιο του 2014, στο πλαίσιο της Έρευνας Φορητών Όπλων (Small Arms Survey) θα ξεκινήσει ένα άλλο σχέδιο το οποίο χρηματοδοτείται από τη βραχυπρόθεσμη συνιστώσα του Μηχανισμού Σταθερότητας, προκειμένου να ενισχυθεί η τεχνογνωσία των λιβυκών αρχών στην παροχή εγχώριας και δημόσιας ασφάλειας. Στους ειδικούς στόχους του συγκαταλέγονται η οικοδόμηση εθνικών ικανοτήτων για τη χαρτογράφηση, την αξιολόγηση και την ανάλυση παρεμβάσεων στον τομέα της ασφάλειας, καθώς και η υποστήριξη της διαμόρφωσης στρατηγικών και επιχειρησιακών σχεδίων για την αντιμετώπιση της ασφάλειας των κοινοτήτων, ενδεχομένως συμπεριλαμβανομένων απειλών για την ασφάλεια που τίθενται από τα SALW.

δ) Κεντρική Αμερική

- I. Επιπλέον, η ΕΕ συνέχισε την εφαρμογή σχεδίου προς υποστήριξη του προγράμματος ελέγχου φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού στην κεντρική Αμερική (CASAC). Μέσω της μακροπρόθεσμης συνιστώσας του Μηχανισμού Σταθερότητας, το σχέδιο, το οποίο προηγουμένως υλοποιείτο στο πλαίσιο του UNDP, εισήλθε τον Σεπτέμβριο του 2012 στη δεύτερη φάση στήριξης, με εκτελεστικό εταίρο την Επιτροπή Ασφαλείας του Συστήματος Ολοκλήρωσης της Κεντρικής Αμερικής (SICA). Η συμβολή του σχεδίου της ΕΕ στην πρωτοβουλία CASAC στοχεύει στη δημιουργία μιας περιφερειακής δομής και μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής για την καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου όπλων στην κεντρική Αμερική, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Το σχέδιο εφαρμόζεται στην κεντρική Αμερική και σε γειτονικές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Καραϊβικής (με ιδιαίτερη έμφαση στην Μπελίτζε, τη Γουατεμάλα, το Ελ Σαλβαδόρ, την Ονδούρα, τη Νικαράγουα, την Κόστα Ρίκα και τον Παναμά). Οι βασικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν περιφερειακές και εθνικές εκστρατείες και σεμινάρια ευαισθητοποίησης του κοινού, ενίσχυση των εθνικών μηχανισμών συντονισμού και των εθνικών συστημάτων καταγραφής των όπλων, διασυννοριακά σχέδια και κατάρτιση σε διάφορους τομείς.
- II. Παράλληλα, η ΕΕ επεξεργάζεται επί του παρόντος ενδεχόμενη απόφαση του Συμβουλίου προς στήριξη περαιτέρω συμπληρωματικών δραστηριοτήτων για τον έλεγχο των SALW στην κεντρική Αμερική, προκειμένου να επιτευχθούν στόχοι της ΚΕΠΠΑ στο πλαίσιο αναγκάσιου έργου που θα αναληφθεί από κοινού από το Περιφερειακό Κέντρο των ΗΕ για την Ειρήνη, τον Αφοπλισμό και την Ανάπτυξη στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική (UNLIREC) και την CASAC, με στόχο την επιτυχή καταπολέμηση της παράνομης συσσώρευσης και διακίνησης SALW και πυρομαχικών σε αυτή την περιοχή.
-